

Asia: VN/7624/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ydinenergialain 4 §:n ja 69 §:n sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

ICAN (International Campaign to Abolish Nuclear Weapons) Finland

Lausunto puolustusministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ydinenergialain 4 §:n ja 69 §:n sekä rikoslain 34 luvun 6 §:n muuttamisesta

ICAN Finland kiittää mahdollisuudesta lausua lakiesityksestä. Pidämme esityksen aikataulua ja valmistelutapaa poikkeuksellisena ja ongelmallisena. Näin merkittävää ulko- ja turvallisuuspoliittista linjausta ei tule valmistella kiireellisesti ja rajatulla kuulemisella.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi ydinenergialain (990/1987) 4 §, jossa säädetään ydinräjähteiden maahantuonnin, valmistamisen, hallussapidon ja räjäyttämisen kiellosta Suomessa. Samalla muutettaisiin ydinenergialain 69 §:ää sekä rikoslain (39/1889) 34 luvun 6 §:ää siten, että sääntely perustuisi jatkossa rikoslakiin ja siihen sisällytettäviin poikkeusperusteisiin.

Pidämme lain valmistelun kireää aikataulua ja valmistelun salailevaa luonnetta täysin tuomittavana. Näin tärkeää ulko- ja turvallisuuspoliittista asiaa ei pidä tuoda päätettäväksi ilman laajaa parlamentaarista käsittelyä ja kansalaisyhteiskunnan kuulemista. Lausuntojen antamisaikaa ja kansalaiskeskustelua tulee laajentaa.

Pääongelmana pidämme kuitenkin esityksen sisältöä. Ydinaseet ovat joukkotuhoaseita, jotka eivät erottele sotilaita ja siviilejä toisistaan. Yksikin ydinkärki voi tappaa satojatuhansia, jopa miljoonia ihmisiä kerralla ja vaurioittaisi ympäristöä ennennäkemättömästi. Rajoitetustakin ydinsodasta seuraisi ydintalvi, joka heikentää ruoan tuotantoa ja aiheuttaisi mittavaa tuhoa maapallon eläimistölle ja kasvistolle. Ruokapulan seurauksena jopa miljardeja ihmisiä uhkaa nälkäkuolema.

Ydinaseiden salliminen olisi merkittävä muutos Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Tähän asti Suomi on pyrkinyt vähentämään kansainvälisiä jännitteitä ja edistämään ydinaseriisuntaa.

Kaikissa muissa Pohjoismaissa on selkeät poliittiset linjaukset siitä, ettei niihin saa tuoda tai sijoittaa ydinaseita rauhan aikana. Nato-maa Islannin lainsäädäntö kieltää ydinaseet kaikissa tilanteissa.

Mikäli ydinenergialaista poistetaan ydinaseiden kieltö, olisimme selkeästi eri tilanteessa kuin muut Pohjoismaat.

Kun Suomi liittyi Natoon ja solmi sen jälkeen Yhdysvaltojen kanssa erillisen kahdenvälisen DCA-puolustusyhteistyösopimuksen, ei näihin sopimukseen tehty varauksia ydinaseiden osalta. Tätä perusteltiin nykyisessä ydinenergialaissa olevalla ydinaseiden kiellolla. Kiellon ei katsottu olevan ristiriidassa sopimusten kanssa eikä Nato sen enempää kuin Yhdysvallatkaan edellyttänyt muutoksia Suomen ydinasepolitiikkaan. Mikäli ydinasekieltö nyt kumotaan, antaisimme esimerkiksi Yhdysvalloille mahdollisuuden (DCA:n kautta) sijoittaa ydinaseita Suomen alueella oleviin tukikohtiinsa. Emme voisi tietää onko Yhdysvaltojen hävittäjissä Suomen lentokentillä ydinaseita vai ei, koska Yhdysvaltojen ei tarvitsisi niistä edes ilmoittaa. Vaikka Ranska on nyt ehdottanut ydinasepelotteensa laajentamista eurooppalaisille kumppaneille, päätösvalta ydinaseiden käytöstä säilyy kuitenkin yksinomaan Ranskalla.

Jo teoreettinen mahdollisuus ydinaseiden sijoittamisesta Suomeen heikentää Suomen turvallisuutta, koska tällöin olisimme entistä varmemmin toisen osapuolen mahdollisen ydinaseiskun kohteena.

Ydinpelote on epävakaa rakennelma. Se perustuu oletukseen päättäjien rationaalisuudesta ja oikeasta tilannearviosta. Inhimillisiä erehdyksiä ja virhearvioita voi tapahtua. Ydinsota on dokumentoidusti ollut vähällä syttyä tahattomasti myös teknisen virheen tai väärinkäsityksen seurauksena. Tekoälyn käyttö lisää näitä riskejä. Mitä enemmän ja mitä laajemmalla ydinaseita on, sitä suurempi on riski, että niitä jonain päivänä käytetään.

Suomi on ydinaseeton maa, kuuluu ydinsulkusopimuksen ensimmäisiin allekirjoittajiin ja on perinteisesti toiminut ydinaseriisunnan puolesta. Ajatus ydinaseiden sallimisesta Suomen alueella on valtava ja epätoivottava muutos Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa.

Ydinaseiden salliminen Suomessa ja ydinpelotteen laajentaminen Euroopassa heikentää sekä Euroopan että koko maailman turvallisuutta. Mikäli Suomi katsoo ydinaseiden lisäävän suomalaisten turvallisuutta, miksi Iran ei ajattelisi niin. Tai Saudi-Arabia, Egypti, Etelä-Korea ja Japani. Suomen ja Euroopan lisääntynyt ydinaseriippuvaisuus ja ydinaseiden kalistelu heikentää ydinsulkusopimusta ja lisää jo nyt kiihtymässä olevaa ydinaseiden varustelukilpaa. Ydinasevaltiot tulevat hankkimaan yhä enemmän ydinaseita ja yhä tehokkaammin ja taitavammin maaliinsa löytäviä ohjuksia.

Ydinaseita ei pidä normalisoida. Esitetty ydinenergialain muutos, joka sallisi ydinaseiden sijoittamisen ja kauttakulun Suomessa, tulisi tekemään ydinaseista merkittävän osan Suomen turvallisuuspolitiikkaa. Päinvastoin Suomen tulee vähentää riippuvuutta ydinaseista ja edistää ydinaseriisuntaa diplomatian keinoin, sen sijaan että sallimme edes teoreettisesti ydinaseet Suomessa ja osallistumme ydinsotaharjoituksiin. Tavoitteena tulee olla ydinaseeton maailma.

Suomalaisten ja koko maailman turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi ydinenergialain kokonaisvaltainen kieltö ydinräjähteiden tuomisesta, kuljettamisesta, toimittamisesta tai hallussapidossa Suomessa tulee edelleen pitää voimassa.

ICAN Finland katsoo, hallituksen esitys ydinaseiden sallimisesta Suomen alueella on edesvastuuton ja vaarallinen eikä sitä tule toteuttaa

Juva Kati
ICANFinland - International Campaign to Abolish Nuclear Weapons